

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3399/2021. (X. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Pkf.III.25.530/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Tatabányai Törvényszék 4.P.20.643/2016/73. számú végzése és a Győri Ítéltábla Pkf.III.25.530/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári perben megállapított tényállás szerint az indítványozó az 1980-as években kórházi beavatkozások során kapott rossz minőségű vérkészítmények miatt Hepatitis C vírus-fertőzött lett, emiatt 2002-ben kártérítés iránt kereset nyújtott be a Magyar Állammal szemben, amelyet jogi képviselője mulasztása következtében, a követelés elévülése miatt elutasított a bíróság. Az indítványozó 2015. november 11-én volt jogi képviselője, továbbá az előzményi perben első,- és másodfokon eljáró bíróságok – Budapest Környéki Törvényszék, Fővárosi Ítéltábla – ellen keresetet nyújtott be a Budapest Környéki Törvényszékhez, melyben az alperesek által okozott 4 800 000 Ft vagyoni és 4 500 000 Ft nemvagyoni kárának, valamint személyiségi jogainak megsértéséből adódóan további 2 000 000 forintnak a megfizetésére irányuló igényt terjesztett elő. A hatáskörrel és illetékeséggel rendelkező bíróság kizárása miatt a Kúria a Tatabányai Törvényszéket (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) jelölte ki eljáró bírósággént, ahol az eljárás 13.P.20.155/2016. számon indult meg. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetlevelét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 130. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján elutasította, de az alperesekkel szemben a peres eljárás az indítványozó fellebbezése, illetve felülvizsgálati kérelme eredményeként folyamatban maradt, és 4.P.20.643/2016. számon folytatódott. Az elsőfokú bíróság a régi Pp. 130. § (1) bekezdés *j*) pontjára alapított 58. számú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, mert álláspontja szerint a felperes többszöri felhívás ellenére sem terjesztett elő a régi Pp. rendelkezéseinek megfelelő határozott, pontos kereseti kérelmet.
- [3] A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla Pkf.III.25.916/2018/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzésének a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító rendelkezését helybenhagyta, és kiemelte, hogy egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a keresetlevél hiányai miatt a keresetlevél elutasítására csak akkor van lehetőség, ha a hiányosságok miatt az érdemi elbírálásra nem alkalmas. Az érvényesített igények tekintetében egymásnak ellentmondó nyilatkozatokra tekintettel a másodfokú bíróság szerint is indokolt volt az indítványozó hiánypótlásra történő felhívása, és miután a megadott határidőben a megjelölt hiányokat a hiánypótlás elmulasztásának jogkövetkezményeire figyelmeztetés ellenére az indítványozó nem pótolta, helyesen döntött az elsőfokú bíróság a keresetlevél elutasításáról is.
- [4] Az indítványozó a másodfokú végzés kézbesítését követő hatodik napon újból keresetlevelet nyújtott be az elsőfokú bíróságon, ebben volt jogi képviselőjét, a Budapest Környéki Törvényszéket és a Fővárosi Ítéltáblát a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 349. § (1) bekezdése és 355. § (1) bekezdése alapján kártérítés jogcímén 20 000 000 Ft megfizetésére egyetemleges kérte kötelezni. Az indítványozó az elsőfokú bíróság felhívására úgy nyilatkozott, hogy keresetlevele ismételt benyújtását úgy kell tekinteni, hogy idézés kibocsátása nélkül elutasított keresetlevele jogi hatályai fennmaradtak. Az elsőfokú bíróság a határidőben ismételten benyújtott keresetlevél vizsgálata alapján arra a következtetésre jutott, hogy az továbbra sem felel a régi Pp. 121. § (1) bekezdés *c*) pontjának, mert az indítványozó továbbra sem terjesztett elő világos tényállást, nem jelölte meg az egyes alperesek jogellenes magatartását, továbbá azt, hogy melyik eljárásban milyen sérelmet szenvedett, ezért 4.P.20.643/2016/73. számú végzésével megállapította, hogy az ismételten előterjesztett

keresetlevél nem tartotta fenn a keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályokat. Végzése indokolásában hivatkozott a KGD.2019.63. számon közzétett határozatra, amely szerint amennyiben az ismételten előterjesztett keresetlevél a régi Pp. 132. § (1) bekezdése alapján nem alkalmas a keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályok fenntartására, a bíróságnak az ismételten benyújtott keresetlevről nem kell rendelkeznie.

- [5] Fellebbezésében az indítványozó a végzés megváltoztatását úgy kérte, hogy a másodfokú bíróság rendelje el a keresetlevél áttételét a Fővárosi Törvényszékhez, mert álláspontja szerint illetékes bíróságként kizárólag ez a bíróság lenne jogosult annak eldöntésére, hogy a keresetlevél beadásának jogi hatályai fennmaradtak-e. A Győri Ítéletábrla Pkf.III.25.530/2019/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését akként változtatta meg, hogy mellőzte az annak megállapítására vonatkozó rendelkezést, miszerint az ismételten előterjesztett keresetlevél nem tartotta fenn a keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályokat, ehelyett a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság által hivatkozott eseti döntés a Kúriának a közigazgatási ügyekben kialakított gyakorlatát tükrözi, ezzel szemben polgári ügyekben a Kúria gyakorlata az, hogy amennyiben a régi Pp. 132. § (1) bekezdésére hivatkozással ismételten benyújtott keresetlevél hiányos, tehát nem szabályszerű, a bíróságnak a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasításáról kell döntenie, nem pedig annak megállapításáról, hogy az ismételten benyújtott keresetlevél nem tartotta fenn a keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályokat (BDT2019. 4071.). A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a fellebbezés a döntés érdemét nem érintette, csupán azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság illetékessége hiányában nem is határozhatott volna. A másodfokú bíróság emlékeztetett arra, hogy az elsőfokú bíróságot a Kúria jelölte ki a peres eljárás lefolytatására, a Kúria végzése pedig mind az első-, mind a másodfokú bíróságot köti, ezért érdemben nem volt vizsgálható a felperesnek a bíróság illetékességére vonatkozó érvelése.
- [6] 2. Az indítványozó az ismételten előterjesztett keresetlevél tárgyában hozott első-, és másodfokú végzés ellen benyújtott, majd az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra történő felhívására és tájékoztatása alapján kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmére hivatkozott. Állítása szerint a bíróságok a régi Pp. 130. § (1) bekezdés j) pontja alaptörvény-ellenesen megszorító értelmezésével megsértették hatékony bírói jogvédelemhez való jogát, mert keresetlevele elutasítása miatt keresetét érdemben nem bírálták el. A sérelmezett jogértelmezés elmentés a jogszabályi rendelkezés alkalmazására vonatkozóan kialakult bírói gyakorlattal is, az indítványozó szerint ugyanis hiányos tartalma alapján is elbírálható lett volna igénye. Törvényes bíróhoz való joga sérelmét a Kúriának az eljáró bíróság kijelölése tárgyában hozott végzéséből levezetve állította, hogy a Budapest Környéki Törvényszék kizárása miatt a Fővárosi Ítéletábrla illetékességi területéhez tartozó törvényszéket kellett volna kijelölnie a Kúriának, a Fővárosi Ítéletábrla előtt pedig nem volt még folyamatban eljárás, ezért annak kizárására nem is kerülhetett volna sor.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a kijelölt Tatabányai Törvényszék tehát nem volt illetékes ügyében eljárni, illetékesség hiányában történő eljárásával pedig megsértette a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 8. § (1)–(2) bekezdéseit. A másodfokon eljáró Győri Ítéletábrla az indítványozó szerint azzal okozta törvényes bíróhoz való jogának sérelmét, hogy az eljárás során „több alkalommal szándékosan nem észlelte” az elsőfokú bíróság illetékességének hiányát, és „nem tért ki” arra, milyen okból vélelmezi annak illetékességét. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróságnak a régi Pp. 252. § (2) bekezdése alkalmazásával hatályon kívül kellett volna helyeznie a nem törvény által rendelt bíró által hozott elsőfokú végzést. Az indítványozó szerint törvényes bíróhoz való jogának sérelme következtében pártatlan bírósághoz való joga is sérült, megítélése szerint illetékesség hiányában csak azért jártak el a bíróságok, hogy az egyik félnek kedvezzenek, a másiknak meg hátrányt okozzanak. Az eljáró bíróság kijelölésével kapcsolatos, illetve a kijelölt bíróságra vonatkozó további aggályként hivatkozott a kijelölés, illetve kizárás tárgyában döntő egyes bírók szerinte fennálló érdekelttségére, sérelmezve kizárási kérelmeinek elutasítását.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már

kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. E rendelkezésre figyelemmel az indítványozó a támadott másodfokú végzéssel szemben élhetett alkotmányjogi panasszal, az Alkotmánybíróság pedig e végzésre vonatkozóan vizsgálhatta a befogadhatóság feltételeinek fennállását.

- [10] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény védelme legfőbb szerveként az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja, hatáskör hiányában nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi, alkotmányossági, és nem törvényességi kérdésekben dönt. Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]; 3341/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [21]}. Kiemeli továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a jogszabályok értelmezése és alkalmazása a bíróságok feladata, „az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban tehát a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére.” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}
- [11] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Abtv. 52. § (1) bekezdés szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. A határozott kérelemre vonatkozó követelmény szoros összefüggésben áll az Abtv. 52. § (2) bekezdésével, amely szerint az Alkotmánybíróság vizsgálata az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásának ezért többek között az is előfeltétele, hogy az indítványozó bemutassa Alaptörvényben biztosított jogának szerinte fennálló sérelmét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], valamint indokolja, hogy a sérelmezett bírói döntés szerinte miért ellentétes az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Ezeknek a törvényi feltételeknek akkor felel meg az indítvány, ha alkotmányjogilag értékelhető érvekkel, indokokkal mutatja be az Alaptörvényben biztosított jog tartalma és a támadott bírói döntés közötti ellentétet, alkotmányossági összefüggést. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem ezen követelményeinek az alábbiak szerint nem felel meg.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogai sérelmére a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmát jelentő több részjogosítvány vonatkozásában is hivatkozott. Törvényes bíróhoz, pártatlan bírósághoz, indokolt bírói döntéshez, illetve hatékony bírói jogvédelemhez való alkotmányos joga sérelmét ugyanakkor csupán állította, és csak törvényességi, szakjogi érveket, kifogásokat hozott fel a támadott bírói döntéssel szemben, így az indítvány nélkülözi azt az alkotmányos tartalmat, azokat az alkotmányos összefüggéseket, amelyek az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának alapjául szolgálhatnak. Törvényes bíróhoz való jogának sérelmét az indítványozó az eljáró bíróságok illetékességének szerinte fennálló hiányára vezette vissza, végső soron a Kúria kijelölés tárgyában hozott végzését sérelmezte, de a bíróságoknak a régi Pp. illetékességi, kijelölési szabályaira vonatkozó értelmezése és a törvényes bíróhoz való jog alkotmányos tartalma közötti összefüggést nem mutatott be, a törvényt sértőnek minősített értelmezés alaptörvény-ellenességét nem indokolta.
- [13] A határozott kérelem megjelölt feltételeinek hasonló okokból nem felel meg a pártatlan bírósághoz való jog sérelmét állító indítványi elem sem, azzal a kiegészítéssel, hogy az indítványozó ezen alapjogi sérelmét nem is a bíróságok jogértelmezését kifogásolva, hanem egy feltételezésre alapítva állította. Törvényes bíróhoz való jogának sérelmével összefüggésben az indítványozó indokolt bírói döntéshez való jogának sérelmére is hivatkozott, azt állítva, hogy a másodfokú bíróság „nem tért ki” arra, hogy milyen okból vélelmezi az elsőfokú bíróság illetékességét. Az indítvány ezen eleme – további részletezés, kifejtés, érvelés, magyarázat nélkül – szintén csupán egy állítást tartalmaz, amely ellentétben is áll a támadott végzéssel, amelynek indokolásában a másodfokú bíróság az eljáró bíróság kijelölésére hivatkozással fejté ki az illetékességre vonatkozó álláspontját. Az Alkotmánybíróság szerint a hatékony bírói jogvédelemhez való jog sérelmét állító panaszem sem felel meg a határozott kérelem fenti követelményeinek, mert alkotmányos tartalmat csupán kijelentés, állítás formájában tartalmaz, indokolásként pedig törvényességi, jogértelmezési, jogalkalmazási szempontokat jelöl meg. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság

Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}

- [14] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdésére tekintettel tanácsban eljárva – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 21.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/526/2020.

